

Tento živopis pro naši encyklopedii zpracoval pan Josef Kaprál, který poskytl i jeho anglickou verzi. S jeho laskavým souhlasem uveřejňujeme oba texty v plném znění. Děkujeme.

„Václav Kaprál se narodil roku 1889 v Určicích u Prostějova, svůj poměrně krátký život ukončil po těžké nemoci v Brně roku 1947. Žák Janáčka a Nováka byl nejen skladatelem, ale i uznávaným pedagogem, klavíristou a publicistou. Vyšel z Hané, která znamenala těžký život plný dřiny. Předznamenala směr celému Kaprálovu životu, typickému životu prostého moravského muzikanta. Ještě v Kaprálově dětství se početná rodina přestěhovala z Určic do Brna. Když předložila učitelka klavíru M. Kuhlová jeho skladbičku „Lístek do památníku“ Janáčkově, ten doporučil, aby se Kaprál věnoval hudbě zcela. Ze sexty přešel nadějný mladík na brněnskou Varhanickou školu, kde byl tři roky pod bezprostředním vlivem Janáčkovým. V roce 1911 vykonal zkoušku i na pražské Varhanické škole a současně v Brně zřídil svoji Klavírní školu, která se po 1. světové válce mění na Hudební školu (zpěv, klavír a skladba).

Podle Janáčka rád uplatňoval zásadu myšlenky napovídat, nerozvinovat, nýbrž jen křehce naznačit. Neměl Janáčkovu vášeň, ale ve své tvorbě rozváděl struny jeho lyrčnosti. U Nováka poznal především technickou kvalitu, smysl pro pevnou stavbu a harmonickou barevnost.

V polovině dvacátých let dvacátého století navštívil dvakrát Cortotovy klavírní kurzy. Při této příležitosti vyhledal v Paříži Bohuslava Martinů, oba umělci měli především lásku k Českomoravské vysočině. Když se později dcera Kaprála Vítězslava stala v Paříži Martinů žačkou, jejich vztah se značně sblížil, dokonce si tykali. Martinů ještě deset let po Kaprálově úmrtí složil menší klavírní skladbu Vzpomínka na Václava a Vítězslavu Kaprálových (Adagio).

Roku 1919 se stal členem Moravských skladatelů, 1927 lektorem pro hudebně-teoretické předměty na brněnské univerzitě, 1935 řádným členem ČAV, 1936 řádným profesorem brněnské konzervatoře, 1942–1945 byl vězněn v internačním táboře ve Svatobořicích. V roce 1945 zvolen prvním předsedou Syndikátu českých skladatelů. Když byly v následujícím roce otevřeny brněnské třídy AMU v Praze, byl Kaprál pověřen v nich přednášet. V roce 1947 kandidoval na prvního rektora JAMU, bohužel v dubnu téhož roku zemřel.

Kaprál velmi obdivoval lidovou píseň, nechtěl ji však napodobovat, ale přijímal některé její prvky, zejména slovácký rytmus, který dává jeho skladbám moravský kolorit. Teprve když měl skladbu v hlavě dokonale připravenou, až pak započal s její notací. Hlavními jeho životními tématy jsou láska k přírodě, dítěti a ženě. Jeho tvorba je vždy slohová, dobře zní a dobře se hraje. Napsal na šedesát skladeb, operu mu však krátký život vytvořit neumožnil.

Dílo Václava Kaprála je uloženo v Hudebním oddělení Moravského zemského muzea v Brně.“

„Václav Kaprál was born in Určice near Prostějov in 1889 and he ended his relatively short life after a serious illness in Brno in 1947. This student of Janáček and Novák was not only a composer but also a distinguished educator, pianist and writer.

He came from Haná where people had to work hard even though it was a fertile region. His origin predetermined his whole life, a typical life of an ordinary Moravian musician. When Vaclav was still a child, the large Kaprál family moved from Určice to Brno.

When Marie Kuhlová, Kaprál's piano teacher, showed Vaclav's short composition *Lístek do památníku* to Janáček, he recommended that Kaprál should dedicate himself to music. As a promising young man he left the sixth year of Grammar School and began studying at the Organ School in Brno where Leoš Janáček was his instructor for three years. In 1911 Kaprál passed the final exams at the Organ Schools in Brno and in Prague and simultaneously opened his Piano School in Brno that was later changed to the School of Music (singing, piano, composition) after World War I.

According to Janáček, Kaprál's method of composing was to not develop but only suggest and slightly hint at the theme. Kaprál lacked Janáček's passion but was able to develop Janáček's lyricism in his works. Under Novák he especially learned technical quality, a sense of solid structure and harmonic colouring. In the mid 1920s Kaprál twice attended Cortot's piano lessons. On this occasion he looked up Bohuslav Martinů in Paris. Both artists shared their love for the Bohemian-Moravian Highlands (*Českomoravská vysočina*). When Kaprál's daughter began studying with Martinů later, the relations between Kaprál and Martinů became closer and more cordial, they were even on first name terms. Ten years after Kaprál's death Martinů wrote a small piano composition *Vzpomínka na Václava a Vítězslava Kaprálových* (Adagio) [Reminiscences of Václav and Vítězslava Kaprál (Adagio)].

In 1919 Václav Kaprál became a member of Moravian Composers. In 1927 he was appointed lecturer of music theory at Masaryk University in Brno. In 1935 he was elected a member of the Czech Academy of Sciences. And in 1936 Kaprál was appointed a full professor at the Brno Conservatory. From 1942-1945 he was imprisoned in the internment camp in Svatobořice. In 1945 he was elected the first Chairman of the Syndicate of Czech Composers. When classes for students from Brno were opened at the Academy of Musical Arts in Prague a year later, he was authorized to lecture there. In 1947 Kaprál was a candidate for the chair of the first rector of Janáček Academy of Musical Arts in Brno. Unfortunately he died in April the same year.

Although Kaprál deeply admired folk music, he did not want to copy it. But he did accept some of its elements, especially the rhythm of the folklore of Moravian Slovakia which enriched his compositions with Moravian atmosphere and colour. Only when he had prepared the composition in his head, did he begin to write the musical notes. His main life themes were love for nature, children and women. His works always have great style, a pleasing melody and are easy to play. He was the author of approximately sixty compositions; however, his short life did not allow him time to compose an opera.

The works of Václav Kaprál are archived at the Music Department of the Moravian Museum in Brno.“ (Translated by Martina Zdražilová.)